

14. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky M. Ritomskej podanú 4. apríla 2013 vo veci otázok v súvislosti s prácou s nezamestnanými

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 21-05-2013		
Číslo spisu: PLEDS-363/2013		
Listy: 11-	Prílohy: 2/6	
RZ	ZH	LU

Bratislava 10. mája 2013
Číslo: 4920/2013_M_OPVA-16602

Vážená pani poslankyňa,

reagujem na Vašu interpeláciu, v ktorej ste mi položili otázky týkajúce sa činnosti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorého novela bola schválená 20. marca 2013 na 16. schôdzi Národnej rady SR a uverejnená v Zbierke zákonov SR ako zákon č. 96/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „novela zákona“) s účinnosťou od 1. mája 2013. K jednotlivým otázkam z Vašej interpelácie uvádzam nasledovné:

K otázkam č. 1 a 2

V zmysle zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úrady nemajú pôsobnosť v oblasti poskytovania právneho poradenstva. Pracovnoprávne poradenstvo sa vzťahuje na pracovnoprávne vzťahy, ktoré upravuje Zákonník práce. Právne poradenstvo poskytujú právnicki v komerčnej sfére a tiež inšpektoráty práce. Podľa zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, do pôsobnosti inšpekcie práce patrí okrem iných povinností aj **poskytovanie bezplatného poradenstva** zamestnávateľom, fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi a zamestnancom v rozsahu základných odborných informácií a rád o spôsoboch, ako najúčinnšie dodržiavať pracovnoprávne predpisy.

Taktiež fyzické osoby, ktoré sú v materiálnej núdzi a ktoré v súvislosti s uplatňovaním svojich práv potrebujú pomoc, sa v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, môžu obrátiť na centrá právnej pomoci, ktoré okrem inej právnej pomoci poskytujú, za splnenia podmienok uvedených v zákone, aj **právne poradenstvo**.

Podľa § 14 Zákonníka práce spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávnych vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy. Neplatnosť skončenia pracovného pomeru

výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

O tom, že pracovný pomer sa skončil neplatne, musí rozhodnúť súd. Nie je relevantné to, že právny úkon smerujúci ku skončeniu pracovného pomeru je neplatný. Až do právoplatného rozhodnutia súdu sa pracovný pomer považuje za platne skončený. Preto o neplatné skončenie pracovného pomeru ide len vtedy, keď jeho neplatnosť bola vyslovená v rozhodnutí súdu. Bez súdneho rozhodnutia vo veci neplatnosti skončenia pracovného pomeru sa skončený pracovný pomer považuje za platne skončený.

K otázke č. 3

Zákonník práce takýto výpovedný dôvod nepozná, preto ho ani nie je možné štatisticky sledovať.

K otázke č. 4:

Novelou zákona bola vykonaná revízia existujúcich aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP). Ustanovenia zákona o službách zamestnanosti v oblasti podpory zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (ZP) sa v novele zákona **upravili na základe skúseností úradov a poznatkov z aplikačnej praxe** a sledoval cieľ, aby pri ich aplikácii v praxi nedochádzalo k vysokej nákladovosti, zneužívaniu a súčasne sa zabezpečilo aj efektívnejšie a účinnejšie vynakladanie finančných prostriedkov v súlade s potrebami regionálneho trhu práce.

Dôvodom bola tá skutočnosť, že novelou zákona o službách zamestnanosti z mája 2008 náklady na AOTP, ktorým sa podporovalo zamestnávanie občanov so ZP, neúmerne vzrástli v porovnaní s počtom vytvorených, resp. podporených pracovných miest. Zatiaľ čo **počet podporovaných miest a podporovaných občanov so ZP narástol** v období 2007/2012 len **1,6 násobne** (dokonca s fázami poklesu v rokoch 2008 a 2009), **náklady na tieto opatrenia stúpali lineárne až na takmer štvornásobok** (presne 3,95 krát).

Legislatívne úpravy týkajúce sa podpory zamestnávania občanov so ZP **boli a sú vnímané** zástupcami organizácií zastupujúcich občanov so ZP, ako aj samotnými občanmi so ZP, **veľmi citlivo, a preto boli všetky zmeny v tejto oblasti v období prípravy novely zákona aktívne komunikované, tak so zástupcami organizácií zastupujúcich občanov so ZP, ako aj so zástupcami ich zamestnávateľov**. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR na základe týchto stretnutí, ako aj stretnutí v rámci rozporových konaní, z niektorých navrhovaných zmien v tejto oblasti ustúpilo.

Najväčšie výhrady sa týkali úpravy pravidiel poskytovania niektorých príspevkov na AOTP (zmena obligatórneho poskytovania na fakultatívne) a úpravy ich výšky. V tejto súvislosti treba uviesť, že novela zákona zachovala iba 5 obligatórne poskytovaných príspevkov, z toho

- dva príspevky na podporu zachovania a udržania pracovných miest občanov so zdravotným postihnutím (§ 59 príspevok na pracovného asistenta a § 60 príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov),
- dva príspevky na podporu pracovnej mobility (§ 53 a 53a) a

- jeden príspevok na podporu zvýšenia zamestnateľnosti dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie formou aktívnej činnosti (§ 52).

Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska sa stal fakultatívnym príspevkom, čo znamená, že k jeho poskytnutiu pre konkrétneho žiadateľa sa v zmysle § 16 ods. 1, § 18 ods. 1 písm. b), c) a ods. 2 novely zákona bude vyjadrovať Výbor pre otázky zamestnanosti, ktorý je zriadený pri každom úrade.

Súčasne sa novelou zákona v rámci všetkých príspevkov zameraných na podporu zamestnávania občanov so ZP upravili parametre a podmienky ich poskytovania tak, aby sa zamedzilo ich zneužívaniu a zároveň sa podporilo efektívne vynakladanie verejných zdrojov v súlade s potrebami regionálneho trhu práce.

K otázke č. 5

Z dôvodu zabezpečenia zvýšenia efektívnosti aktívnej politiky trhu práce a zamedzenia zneužívania AOTP bola novelou zákona prijatá zmena z obligatórneho poskytovania vybraných AOTP na fakultatívne. Nadväzne na túto zmenu bola upravená pôsobnosť Výboru pre otázky zamestnanosti, a to posudzovať žiadosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby o poskytnutie príspevkov podľa zákona o službách zamestnanosti, na ktoré nie je právny nárok, pri uplatnení transparentných **Zásad použitia finančných prostriedkov na uplatňovanie AOTP, na ktoré nie je právny nárok**, schválených Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Zavedením fakultatívnosti niektorých príspevkov zároveň bude možné, aby sa pri ich schvaľovaní zohľadnila, v rámci posudzovania žiadosti žiadateľa, aj skutočnosť, či žiadateľovi o príspevok už v minulosti nebolo preukázané porušenie povinnosti a podmienok, ktoré poskytnutie finančných príspevkov podmieňujú a súviseli s uplatňovaním zákona o službách zamestnanosti.

Okrem toho, súčasťou každej dohody o poskytnutí príspevku, ktorú uzatvára subjekt s úradom o poskytnutí príspevku podľa zákona o službách zamestnanosti, sú aj sankcie za porušenie podmienok dohody.

K otázke č. 6:

Kto sa považuje na účely zákona o službách zamestnanosti za samostatne zárobkovú činnú osobu upravuje § 5 zákona o službách zamestnanosti. Vzhľadom na to, že filozofiou príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49) je prispieť uchádzačovi o zamestnanie na úhradu časti nákladov spojených s prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti (SZČ), teda na rozbeh tejto činnosti, nemožno v čase schvaľovania príspevku vopred prejudikovať, či ide so strany žiadateľa iba o formálne založenie živnosti za účelom získania príspevku.

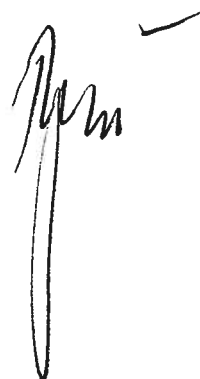
V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že s cieľom podporovať reálne vykonávanie SZČ bola novelou zákona prijatá zmena poskytovať tento príspevok v 2 etapách, a to 60 % v prvej etape do 30 kalendárnych dní od uzatvorenia dohody o poskytnutí príspevku a zvyšnú časť po predložení prvej správy o prevádzkovaní samostatnej zárobkovej činnosti a o čerpaní poskytnutého príspevku po uplynutí 12 mesiacov prevádzkovania SZČ. Súčasne v ods. 6 písm. i) novely zákona bola stanovená

povinnosť pre uchádzača o zamestnanie, ktorému bol poskytnutý príspevok na SZČ, predkladať správu o prevádzkovaní SZČ a o čerpaní poskytnutého príspevku za každý rok prevádzkovania SZČ počas obdobia, na ktoré bola uzatvorená dohoda.

Súčasne uvádzam, že v prípade poskytovania príspevku zamestnávateľovi na podporu vytvorenia pracovného miesta, sa podľa zákona o službách zamestnanosti za vytvorenie pracovného miesta považuje zvýšenie počtu pracovných miest, ktoré predstavuje v priemere za 12 kalendárnych mesiacov v porovnaní s rovnakým predchádzajúcim obdobím celkový nárast počtu jeho zamestnancov. Týmto ustanovením zákona o službách zamestnanosti sa zamedzuje zámerné prepúšťanie zamestnancov a ich následné prijatie s cieľom získať príspevok na podporu ich zamestnávania.

Záverom si dovoľujem podotknúť, že v rámci rokovaní v pléne Národnej rady SR k jednotlivým zákonom majú poslanci Národnej rady SR možnosť vyjadriť sa k prerokovávaným zákonom. V prípade, že ste, vážená pani poslankyňa, mali návrhy na úpravu časti zákona o službách zamestnanosti, ktorými by sa novelou tohto zákona nastavili prísnejšie legislatívne podmienky a zamedzilo by sa nimi zneužívanie poskytnutých finančných príspevkov v tejto oblasti tak, ako to uvádzate vo svojej interpelácii, mohli ste ich predložiť priamo v pléne Národnej rady SR pri prerokúvaní tejto novely. Podľa mojich informácií však pripomienky takéhoto charakteru, ktoré vo svojej interpelácii uvádzate, predložené neboli.

S pozdravom

Vážená pani
Mária Ritošková
poslankyňa
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava